

VILLA SOFIA

Filosoferen in Toscane

Daan Roovers **Media, democratie en het publieke gesprek** **Programma**

Dag 1.

Democratie onder druk

De belangrijkste pijlers van de democratie zijn politieke instituties (het parlement, de partijen, verkiezingen) en publieke opinie, bestaande uit een vrije pers en de vrijheid van meningsuiting. De instituties staan na een paar eeuwen nog vrijwel onveranderd overeind maar de pijler van de opinie is de laatste jaren aan erosie onderhevig. Het publieke debat gaat gebukt onder desinformatie, polarisatie en manipulatie. Wat betekent het dat in westerse landen de bedreiging van de democratie niet van buitenaf maar juist van binnenuit komt?

We lezen het werk van politiek filosoofe Nadia Ubinati

Dag 2.

Publieke opinie

Publieke opinie, *'the true ruling power of the country'*, is een sterke en onzichtbare kracht in een democratie. Maar: hoe komen burgers tot hun oordeel? Een democratie stelt niet alleen hoge eisen aan haar burgers, ook aan de informatievoorziening. De media worden niet voor niets ook wel de vierde macht genoemd. Wat is er nodig voor een vitale publieke opinie? En wat is de rol van informatie en expertise daarin?

We lezen Walter Lippmann en Jürgen Habermas

Dag 3.

Nieuwe Media

De opkomst van het internet dertig jaar geleden, betekende een enorme stap voorwaarts in het betrekken van burgers bij het publieke gesprek. Ineens leek het ideaal van Habermas *'machtsvrije communicatie'*, waarin alle burgers met elkaar zouden kunnen spreken en de kracht van argumenten centraal zou staan,

dichterbij te komen. De pioniers van het internet zagen onmiddellijk het democratische, emanciperende maar ook ontwrichtende potentieel.

Maar in plaats van democratische krachten domineren de commerciële krachten online. En de radicale emancipatie die met de digitalisering gepaard gaat, is nog lang niet uitgekristalliseerd...

We lezen Alessandro Baricco

Dag 4.

Fake news en ruis

Wat zijn de gevolgen voor de publieke opinie nu we het grootste deel van informatievoorziening via commerciële social mediaplatforms halen? Complotten, leugens en desinformatie verspreiden zich gemakkelijk en razendsnel online. De economisch gedreven krachten achter de platforms gedijen bij conflict en oproer. Het gevaar is niet alleen dat leugens voor waarheid aangezien worden, een nog groter risico is misschien dat ze de betrouwbaarheid van wetenschap en journalistiek ondermijnen en de aandacht afleiden van werkelijke problemen en een zinvol publiek debat.

We lezen Simone Chambers en onderzoeksjournalistiek uit de Groene Amsterdammer

Dag 5.

Het heroveren van het debat

Bespreken we de juiste onderwerpen? Komen alle stemmen aan bod? Hebben we toegang tot de juiste informatie? Het debat over publieke opinie kan een nieuwe wending krijgen door te focussen op '*epistemic rights*': een burgerrecht op gemakkelijke toegang tot betrouwbare, relevante basisinformatie.

Terugblik op de week: wat blijft erover van de publieke sfeer na de digitale revolutie? Versplintering, polarisatie of een nieuwe democratisering.

Cursusmateriaal

Van de deelnemers wordt verwacht [*Een nieuwe structuurverandering van het publieke domein*](#) van Jürgen Habermas aan te schaffen en zelf mee te nemen.

De rest van het cursusmateriaal wordt digitaal beschikbaar gesteld.